

Pobieranie i przeszczepianie narządów w Polsce w 2007 r.

Zmarli dawcy narządów

W 2007 r. do biura koordynacji Poltransplantu w Warszawie wpłynęło 466 zgłoszeń potencjalnych, zmarłych dawców narządów. W 352 przypadkach (75,5%) pobrano narządy, w pozostałych 114 przypadkach (24,5%) do pobrania nie doszło. W 52 przypadkach na 466 zgłoszeń (11,1%) odstąpiono od pobrania narządów z powodu sprzeciwu rodziny zmarłego. W 62 przypadkach (13,3%) zdyskwalifikowano zmarłych potencjalnych dawców narządów z powodów medycznych (Tabela 1).

Tabela 1. Zgłoszenia zmarłych dawców narządów w latach 2000–2007.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba zgłoszeń	483	539	593	649	696	669	604	466
Liczba dawców rzeczywistych	410 (84,9%)	450 (83,4%)	490 (82,6%)	525 (80,9%)	562 (80,7%)	556 (83,1%)	496 (82,1%)	352 (75,5%)
Odstąpiono od pobrania	73 (15,1%)	89 (16,6%)	103 (17,4%)	124 (19,1%)	134 (19,3%)	113 (16,9%)	108 (17,9%)	114 (24,5%)
Przyczyny medyczne	29 (6,0%)	31 (5,8%)	57 (9,6%)	60 (9,2%)	61 (8,8%)	52 (7,8%)	45 (7,5%)	62 (13,3%)
Sprzeciw rodziny zmarłego	43 (8,9%)	56 (10,4%)	45 (7,6%)	64 (9,9%)	73 (10,5%)	61 (9,1%)	63 (10,4%)	52 (11,1%)
Sprzeciw prokuratora lub własne zastrzeżenie	1 (0,2%)	2 (0,4%)	1 (0,2%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)

Najczęstszymi medycznymi przyczynami odstąpienia od pobrania były: zatrzymanie krążenia u dawcy przed pobraniem narządów, nowotwór stwierdzony u dawcy lub inna patologia narządowa potwierdzona w badaniach oraz zaawansowana niewydolność nerek potencjalnego dawcy. W innych przypadkach zakażenie wirusami zapalenia wątroby typu C lub B, lub nagromadzenie kilku czynników ryzyka były powodem rezygnacji z pobrania narządów (Tabela 2).

Tabela 2. Medyczne przyczyny odstępiania od pobrania narządów w latach 2002–2007

Przyczyna, dla której odstąpiono od pobrania narządów	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Zatrzymanie krążenia przed pobraniem	14	11	18	14	9	19
Guz, rak, choroba rozrostowa krwi	-	2	3	2	3	8
Patologia narządowa potwierdzona w badaniach	-	2	1	5	2	7
Zaawansowana niewydolność nerek dawców	9	10	11	6	7	6
Zakażenie wirusem HBV i/lub HCV, aktywne zakażenie CMV	8	12	11	11	9	5
Cukrzyca, dna moczanowa, kamica nerkowa odlewowa	4	2	-	3	-	5
Posocznica, gruźlica, kiła	4	9	2	1	3	3
Anty-HIV positive	2	2	2	2	1	3
Brak biorcy dla narządów dawcy < 2 rż.	1	1	1	-	1	2
Brak wszystkich objawów śmierci mózgu, brak możliwości ustalenia personaliów dawcy	5	4	4	3	1	2
Guz mózgu o nieznanym lub złośliwym utkaniu	3	2	2	3	4	1
Zaawansowany wiek dawcy (>65 lat), miażdżycza	3	2	5	2	4	1
Narkomania, zatrucie glikolem, metanolem	2	-	1	-	1	-
Nieprawidłowa perfuzja narządów w trakcie pobrania	2	1	-	-	-	-
Łącznie	57	60	61	52	45	62

Główną przyczyną zgonu dawców narządów były choroby naczyń mózgowych (57%). Udział dawców zmarłych wskutek urazu czaszkowo-mózgowego wyniósł 36% i był porównywalny z latami ubiegłymi (Tabela 3).

Tabela 3. Zmarli dawcy narządów 2000–2007; przyczyna zgonu

Przyczyna zgonu	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Choroba naczyń mózgowych	203 (50%)	265 (59%)	275 (56%)	301 (57%)	304 (54%)	316 (57%)	273 (55%)	200 (57%)
Uraz głowy	183 (45%)	168 (37%)	178 (36%)	182 (35%)	225 (40%)	194 (35%)	195 (39%)	127 (36%)
Inne przyczyny	24 (5%)	17 (4%)	37 (8%)	42 (8%)	33 (6%)	46 (8%)	28 (6%)	25 (7%)
Ogółem	410	450	490	525	562	556	496	352

W 2007 r. średni wiek zmarłych, od których pobrano narządy wyniósł 43 lata (zakres: 6 miesięcy – 75 lat); Tabela 4. Zmalała z 24 w 2005 r., 20 w 2006 r. do 13 w 2007 r. liczba dawców pediatrycznych (≤ 16 lat). Niewiele zmniejszyła się częstotliwość pobierania narządów od dawców w grupie wiekowej ponad 50 lat; w 2004 r. było tych dawców 31,1%, w 2005 r. – 39,2%, w 2006 r. – 40,7%, a w 2007 r. – 37%.

Tabela 4. Zmarli dawcy narządów 2000–2007 wg wieku.

Wiek	2000 410 dawców	2001 450 dawców	2002 490 dawców	2003 525 dawców	2004 562 dawców	2005 556 dawców	2006 496 dawców	2007 352 dawców
Zakres Wiek	10 mies. - 73 lata	5 mies. - 73 lata	13 mies. - 75 lat	12 mies. - 76 lat	9 mies. - 78 lat	10 mies. - 77 lat	6 mies. - 76 lat	6 mies. - 75 lat
Średnio	40,4	42,6	42,8	42,9	41,8	43,7	44,7	43
0-5 lat	7 (1,7%)	1 (0,2%)	2 (0,4%)	3 (0,6%)	3 (0,5%)	7 (1,3%)	4 (8%)	2 (0,6%)
6-16	15 (3,7%)	19 (4,2%)	21 (4,3%)	24 (4,6%)	19 (3,4%)	17 (3,1%)	16 (3,2%)	11 (3,1%)
17-30	94 (22,9%)	88 (19,5%)	89 (18,2%)	91 (17,3%)	124 (22,1%)	87 (15,6%)	73 (14,7%)	69 (19,6%)
31-40	45 (10,9%)	58 (12,8%)	77 (15,7%)	80 (15,2%)	79 (14,1%)	75 (13,5%)	65 (13,1%)	50 (14,2%)
41-50	142 (34,6%)	132 (29,3%)	128 (26,1%)	143 (27,2%)	162 (28,8%)	152 (27,3%)	136 (27,4%)	90 (25,6%)
51-65	100 (24,4%)	129 (28,6%)	150 (30,6%)	157 (29,9%)	158 (28,1%)	200 (36,0%)	186 (37,5%)	118 (33,5%)
>65	7 (1,7%)	23 (5,1%)	23 (4,7%)	27 (5,1%)	17 (3,0%)	18 (3,2%)	16 (3,2%)	12 (3,4%)

37% spośród zmarłych dawców stanowiły kobiety, 63% – mężczyźni (Tabela 5).

Tabela 5. Zmarli dawcy narządów 2000–2007 wg płci.

Płeć	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
L. kobiet (K)	144	155	186	202	197	223	171	131
L. mężczyzn (M)	266	295	304	323	365	333	325	221
%K : %M	35 : 65	34 : 66	38 : 62	38 : 62	35 : 65	40 : 60	34 : 66	37 : 63

Pobrania narządów do przeszczepienia od osób zmarłych

W 2007 r. było 352 rzeczywistych zmarłych dawców narządów, czyli 9,2 dawców na 1 mln mieszkańców (w 2004 r. – 14,7, w 2005 r. – 14,5, w 2006 r. 13 na 1 mln). Aktywność szpitali w zakresie identyfikacji zmarłych dawców zmalała w niemal wszystkich województwach. W województwie dolnośląskim liczba zmarłych dawców wyniosła 6,5 na 1 mln mieszkańców i nigdy nie była tak niska. Nastąpiło dalsze obniżenie liczby pobrań w województwie kujawsko-pomorskim (53 pobrania w 2004 r., 34 w 2005 r. i 28 w 2006). W województwie zachodniopomorskim liczba pobrań jest

nadal najwyższa w kraju i w 2007 r. wyniosła 31,9 rzeczywistych zmarłych dawców na 1 mln mieszkańców. Liczbę pobrań poniżej średniej krajowej zarejestrowano w województwach: lubelskim, łódzkim, mazowieckim i śląskim. Wyraźnie spadła liczba pobrań w województwach: opolskim z 23,8 dawców/mln w 2006 r. do 12,5 dawców/mln w 2007 r., w podlaskim – z 20 dawców na mln mieszkańców w 2006 r. spadek do 7,6 dawców/mln w 2007 r., w województwie warmińsko-mazurskim – z 21,7 dawców na mln w 2006 do 12,6 dawców na mln w 2007 r. i w województwie wielkopolskim z 24 dawców na mln w 2006 r. do 16,9 dawców na milion w 2007 r. Na bardzo niskim poziomie utrzymuje się dawstwo narządów w województwach małopolskim, podkarpackim i świętokrzyskim. W województwie pomorskim od lat wskaźnik zmarłych dawców na liczbę mieszkańców utrzymuje się na podobnym poziomie [Tabela 6].

Tabela 6. Liczba pobrań narządów od osób zmarłych w latach 2000–2007.

Województwo	Liczba mieszkańców w 2006***	2000*	2001*	2002*	2003**	2004**	2005**	2006***	2007****	
		Dawców/1 mln	Dawców/1 mln	Dawców/1 mln	Dawców/1 mln	Dawców/1 mln	Dawców/1 mln	Dawców/1 mln	Liczba dawców	Dawców/1 mln
Dolnośląskie	2,89	18,1	17,8	17,4	14,8	21,3	18,9	12,5	19	6,5
Kuj. - pomorskie	2,07	2,9	8,1	13,8	24,6	25,6	16,4	13,5	26	12,6
Lubelskie	2,19	2,2	2,7	7,6	13,2	8,6	16,4	9,6	10	4,6
Lubuskie	1,01	14,7	15,7	5,9	5,9	7,9	5,9	7,9	8	8,0
Łódzkie	2,59	11,2	15,5	12,1	18,0	12,3	19,2	11,2	18	7,0
Małopolskie	3,26	3,1	3,7	3,7	6,8	6,8	4,0	3,1	3	0,9
Mazowieckie	5,15	15,0	13,6	14,4	12,5	15,0	16,8	12,8	45	8,7
Opolskie	1,05	22,9	23,9	33,0	23,4	27,1	18,7	23,8	13	12,5
Podkarpackie	2,09	1,9	2,3	0,5	-	1,0	1,9	0,5	2	0,9
Podlaskie	1,20	5,0	11,5	10,7	11,6	6,6	10,7	20,0	9	7,6
Pomorskie	2,19	11,5	8,2	15,9	13,8	17,9	14,7	14,2	29	13,1
Śląskie	4,70	8,8	8,0	8,8	9,1	10,3	11,2	9,6	40	8,6
Świętokrzyskie	1,29	-	0,8	1,5	-	-	2,3	1,6	1	0,8
War.-mazurskie	1,43	3,4	9,5	6,1	11,2	15,4	19,6	21,7	18	12,6
Wielkopolskie	3,37	17,4	14,9	21,1	18,5	16,7	17,0	24,0	57	16,9
Zachodniopomorskie	1,69	27,7	39,9	34,1	42,9	49,4	38,8	34,3	54	31,9
Polska	38,17	10,6	11,6	12,7	13,7	14,7	14,5	13,0	352	9,2

* Ludność Polski = 38,65 mln (Rocznik Statystyczny 2000); ** Ludność Polski = 38,23 mln (Rocznik Statystyczny 2003); *** Ludność Polski = 38,13 mln (Rocznik Statystyczny 2006), **** Ludność Polski = 38,13 mln (Rocznik Statystyczny 2007)

W 2007 r. narządy do przeszczepienia pobrano w 107 szpitalach, w 74 miastach (w 2006 r. odpowiednio 112 i 79, a w 2005 r. – 125 i 88). W Tabeli 7 przedstawiono 10 najbardziej aktywnych szpitali w identyfikacji zmarłych dawców narządów. W porównaniu do roku 2006 tylko 5 szpitali utrzymało swoją pozycję w pierwszej dziesiątce najaktywniejszych. Drastycznie spadła liczba pobrań w Szpitalu MSWiA w War-

szawie. Spadek liczby pobrań odnotowano także w SPSK AM w Białymstoku (o 39%) oraz w SPSK nr 1 AM w Szczecinie (o 40%). Do pierwszej dziesiątki w 2007 r. dołączył Szpital Uniwersytetu Medycznego im. N. Barlickiego w Łodzi oraz Szpital im. J. Bizuela w Bydgoszczy. W 10 najaktywniejszych szpitalach było 164 dawców (46,6% wszystkich dawców). Od tych dawców pobrano 455 narządów co stanowiło 49% narządów pozyskanych do przeszczepienia w 2007 r.

Tabela 7. Szpitale, w których było najwięcej pobrań w 2007 r.

Miasto	Szpital	Liczba zmarłych dawców	Liczba i % pobrań wielonarządowych	Liczba pozyskanych narządów oraz współczynnik liczba przeszczepionych narządów / liczba zmarłych dawców
Szczecin	SP WSZ ul. Arkońska 4	34	23 (68%)	91 (2,7)
Poznań	SPSK nr 2 ul. Przybyszewskiego	30	12 (40%)	73 (2,4)
Sosnowiec	Szp. Św. Barbary Pl. Medyków 1	18	14 (78%)	64 (3,6)
Warszawa	SP CSK AM ul. Banacha 1a	15	10 (66,7%)	48 (3,2)
Bydgoszcz	Szpital Wojwódzki ul. Ujejskiego 75	13	9 (69%)	36 (2,8)
Opole	Woj.Centr. Med. Nr 2 al. Witosa 26	12	7 (58,3%)	33 (2,8)
Elbląg	Woj. Szpital Zespolony ul. Królewiecka 146	12	7 (58,3%)	33 (2,8)
Łódź	USK 1 ul. S. Kopcińskiego 22	11	7 (63,6%)	30 (2,7)
Lublin	SP SK 4 ul. Jaczewskiego 8	10	5 (50%)	26 (2,6)
Białystok	SPSKAM ul. M. Skłodowskiej-Curie 24a	9	3 (33,3%)	21 (2,3)
dziesiątka		164	97 (59%)	455 (2,8)

Odsetek pobrań wielonarządowych w 10 najbardziej aktywnych szpitalach wyniósł 59% i był wyższy o 2% w stosunku do ogólnej liczby 352 pobrań we wszystkich szpitalach (Tabela 8). Wyższy był również współczynnik liczby pozyskanych narządów w stosunku do liczby dawców, który w tych dziesięciu szpitalach wyniósł 2,8, a dla całej populacji dawców w 107 szpitalach wyniósł średnio 2,6 (Tabela 13).

Po raz pierwszy odsetek pobrań wielonarządowych w Polsce przekroczył 50% i w 2007 roku wyniósł 57%.

Tabela 8. Struktura pobrań narządów w Polsce w latach 2000–2007.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba pobrań	410	450	490	525	562	556	496	352
Pobrania tylko nerek	246	277	310	325	345	324	273	151
Liczba pobrań wielonarządowych	164	173	180	200	217	232	223	201
Odsetek pobrań wielonarządowych	40%	38%	37%	38%	39%	42%	45%	57%

W 5 województwach w 2007 r. wskaźnik pobrań wielonarządowych przekroczył 60% (śląskie – 73% , kujawsko-pomorskie – 69% , lubuskie – 63% , mazowieckie – 62% , zachodniopomorskie – 61%). Najniższy odsetek pobrań wielonarządowych odnotowano w województwach małopolskim , podkarpackim, podlaskim (33,3%) i w wielkopolskim (44%); Tabela 9.

Tabela 9. Pobrania wielonarządowe w poszczególnych województwach.

	Liczba dawców rzeczywistych	Liczba pobrań wielonarządowych	Odsetek pobrań wielonarządowych
Dolnośląskie	19	11	58%
Kuj. - pomorskie	26	18	69%
Lubelskie	10	5	50%
Lubuskie	8	5	63%
Łódzkie	18	10	55,5%
Małopolskie	3	1	33,3%
Mazowieckie	45	28	62%
Opolskie	13	7	54%
Podkarpackie	2	1	50%
Podlaskie	9	3	33,3%
Pomorskie	29	15	52%
Śląskie	40	29	73%
Świętokrzyskie	1	-	-
War.-mazurskie	18	10	55,5%
Wielkopolskie	57	25	44%
Zachodniopomorskie	54	33	61%
Polska	352	201	57%

Wśród pobrań wielonarządowych najczęściej występowała kombinacja pobrania nerki i wątroby (125 razy), 34 razy pobrano nerki, serce i wątrobę od jednego dawcy, 15 razy nerki i serce, 8 razy nerki, serce, wątrobę i trzustkę (Tabela 10).

Łącznie w 2007 r. liczba pobranych narządów ze zwłok wyniosła 977 czyli o 351 narządów mniej niż w roku 2006 i o 457 narządów mniej niż w 2005 r.; najwięcej pobrano nerek – 704, wątrób – 179 i serc – 64 (Tabela 11).

Tabela 10. Struktura pobrań wielonarządowych w latach 2000–2007.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nerki + wątroba	29	40	67	73	108	127	110	125
Nerki + serce + wątroba	48	51	56	67	58	53	39	34
Nerki + serce	72	61	42	43	31	27	23	15
Nerki + serce + wątroba + trzustka	8	15	9	9	9	10	19	8
Nerki + wątroba + trzustka	3	1	1	2	3	7	5	5
Nerki + wątroba + płuca	-	-	1	2	-	1	3	3
Nerki + trzustka	1	-	-	-	-	1	4	3
Nerki + serce + trzustka	2	1	2	1	3	3	7	2
Nerki + serce + wątroba + płuca	-	-	1	1	3	1	5	2
Nerki + serce + wątroba + trzustka + płuca	-	-	-	2	1	1	2	2
Nerki + serce + płuca	-	2	1	-	1	1	3	1
Nerki + płuca + trzustka	1	1	-	-	-	-	-	1
Nerki + płuca	1	1	-	-	-	-	2	-
Nerki + wątroba + trzustka + jelito	-	1	-	-	-	-	-	-
Nerki + wątroba + przedramię	-	-	-	-	-	-	1	-
Ogółem	164	173	180	200	217	232	223	201

Tabela 11. Łączna liczba narządów pobranych ze zwłok w latach 2000–2007.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nerki	820	900	980	1050	1124	1112	992	704
Wątroby	88	108	135	156	182	199	184	179
Serca	130	130	111	123	106	96	98	64
Trzustki	14	18	12	14	16	22	37	21
Płuca	1	3	3	5	5	4	15	9
Jelito	-	1	-	-	-	-	-	-
Przedramię	-	-	-	-	-	-	1	-
OGÓŁEM	1053	1160	1241	1348	1433	1433	1327	977

Wykorzystanie narządów pobranych do przeszczepienia od osób zmarłych w 2007 r.

Nerki

Pobrano ogółem 704 nerki. 31 nerek (4,4%) nie przeszczepiono z powodu braku odpowiednich dla nich biorców (rzadka grupa krwi, nerki od dawców zakażonych wirusami HBV i/lub HCV, stwierdzenie patologii nerki, naczyń nerkowych lub uraz) (Tabela 12). W 2007 r. wykonano 652 przeszczepienia nerek pobranych ze zwłok, dla porównania w 2006 r. – 889 nerek, w 2005 r. – 1064 nerki, w 2004 r. – 1060 nerek, w 2003 r. – 1000 nerek. Ponadto 21 pobranych ze zwłok nerek przeszczepiono wraz z trzustką.

Tabela 12. Przyczyny niewykorzystania pobranych nerek 2002-2007.

Przyczyna, dla której odstąpiono od przeszczepienia nerki	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Patologia nerki lub innych narządów stwierdzona makro- lub mikroskopowo i wykluczająca przeszczepienie	2	11	7	12	13	8
Wielotorbielowatość, duże torbiele nerek, zakażenie nerek, nerka podkowiasta, kamica nerkowa wodonercze	11	3	14	1	6	6
Uraz nerki, zła perfuzja pobranej nerki	1	7	4	3	4	4
Patologia naczyń nerkowych	9	6	10	3	8	2
Brak odpowiednich biorców dla nerek pobranych od dawców z dodatnimi markerami wzv (anty-HCV, HbsAg, anty-HBc)	8	4	11	12	7	3
Dawca miał tylko jedną nerkę lub rodzina wyraziła zgodę na pobranie tylko jednej nerki	-	-	-	-	-	3
Brak odpowiadających wiekiem lub masą ciała biorców najczęściej w rzadkiej grupie krwi (B, AB)	16	10	5	4	5	2
Hipopłazja, marskość	3	5	5	7	5	2
Przyczyna inna lub nieustalona	6	2	8	6	5	1
Łącznie; liczba i odsetek	56 (6%)	48 (5%)	64 (6%)	48 (4%)	53 (5%)	31 (4,4%)

Wątroba

Pobrano 179 wątroby, tj. o 5 mniej niż w roku poprzednim. W jednym przypadku pobrana wątroba została wysłana do Szwecji do nagłej transplantacji u obywatelki polskiej przebywającej w Szwecji.

Serce

Do przeszczepienia pobrano 64 serca tj. o 34 mniej niż w roku 2006.

Trzustki

Od 21 dawców pobrano do przeszczepienia trzustkę. 21 narządów przeszczepiono jednocześnie z nerką pobraną od tego samego zmarłego dawcy.

Płuca

W 2007r. pobrano płuca od 9 zmarłych dawców narządów. W Zabrze wykonano 7 przeszczepów pojedynczego płuca, w jednym przypadku przeszczepiono płuca pobrane od jednego dawcy dwóm biorcom. W 3 przypadkach pobrane płuca przekazano do Eurotransplantu.

Podsumowanie

Łącznie, spośród 977 pobranych od zmarłych narządów, przeszczepiono w kraju 943 narządy (673 z 704 pobranych nerek, 21 z 21 pobranych trzustek, 178 ze 179 pobranych wątrób, 64 z 64 pobranych serc i 7 płuc pobranych od 6 zmarłych dawców. Współczynnik liczba przeszczepionych narządów / liczba zmarłych dawców wyniósł 2,7 w roku (Tabela 13).

Tabela 13. Wykorzystanie narządów pozyskanych od zmarłych w latach 2000–2007

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba pobrań	410	450	490	525	562	556	496	352
Liczba wykorzystanych narządów	1000	1113	1182	1294	1364	1383	1258	943
Współczynnik: liczba przeszczepionych narządów / liczba zmarłych dawców	2,4	2,5	2,4	2,5	2,4	2,5	2,5	2,7

Przeszczepianie narządów

Przeszczepianie nerek

W 2007r. przeszczepiono nerki łącznie 674 biorcom (17,6 na 1 mln mieszkańców) czyli o 26,5% mniej niż w roku poprzednim, kiedy łącznie przeszczepiono nerki 917 biorcom (24 na 1 mln mieszkańców). W tej liczbie 652 biorców (17,1 na 1 mln mieszkańców) otrzymało nerki pochodzące od osób zmarłych, 22 zaś od żywych dawców (0,5 na 1 mln mieszkańców). Najwięcej przeszczepów nerek w 2007 r. 113 wykonano w Szpitalu Wojewódzkim w Poznaniu (o 24 nerki mniej niż w 2006 roku). W 2007 r. liczba przeszczepionych nerek zmalała o 243. Poza zespołem poznańskim, żaden inny zespół nie wykonał w 2007 r. ponad 100 przeszczepień nerek. W 2006 roku podobnie tylko Poznań, w 2005 r. zespołów takich było dwa, w 2004 i 2003 r. trzy ośrodki wykonały ponad 100 przeszczepień nerek w ciągu roku. W 2007r. wyraźnie zmalała liczba przeszczepień nerek w ośrodku AM we Wrocławiu, gdzie wykonano o 47 takich operacji mniej niż w roku poprzednim. Zmalała w porównaniu z latami poprzednimi aktywność ośrodka MSWiA w Warszawie, gdzie wykonano o 33 zabiegi mniej, w Lublinie o 24 zabiegi mniej, a w AM w Białymstoku o 26 zabiegów przeszczepień mniej. Utrzymały na zbliżonym do roku 2006 poziomie aktywność ośrodki w Szpitalu Wojewódzkim w Szczecinie oraz w Szpitalu Dzieciątka Jezus w Warszawie (Tabela 14).

Tabela 14. Przeszczepianie nerek w latach 2000–2007.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007		
	Razem	Razem	Razem	Razem	Razem		CD	LD	Razem
Białystok AM	23	26	26	16	23	40	17	-	17
Bydgoszcz AM	52	80	114	101	70	63	48	1	49
Bytom AM	21	21	20	23	18	-	-	-	-
Gdańsk AM	53	70	81	90	92	87	73	3	76
Warszawa CZD	33	33**	**45	38**	58	42**	25**	10	35**
Katowice AM	60	60***	55	61	75	73	61	-	61
Kraków AM	33	19	38	35	24	16	4	-	4
Lublin AM	11	28	48	28	58	41	17	-	17
Łódź AM	21	27	35	21	40	28	22	-	22
Łódź Woj.	48	33	49	42	38	21	12	-	12
Poznań Woj.	85	109	108	120	101	137	113	-	113
Szczecin AM	91	75	*81	85	55****	48*	40	-	40
Szczecin Woj.	64	53	68	86	80	73	70**	-	70**
Warszawa CSKAM	62	57	**54	38	68	39	30**	2	32**
W-wa SDJ	74	67	59	81	85	61	58	2	60
W-wa MSW	24	34	27	50	50	43*	10	1	11
Wrocław AM	115	130	106	127	117	96	45	3	48
Wrocław Woj.	9	13	14	25	17	9	7	-	7
OGÓŁEM	879	935	1028	1067	1069	917	652	22	674

* w tym biorcy pary nerek

** w tym biorcy jednoczasowego przeszczepu wątroby i nerki

*** w tym biorca jednoczasowego przeszczepu serca i nerki

**** dane poprawione już po opublikowaniu Biuletynu'2006

Jednoczasowe przeszczepienie nerki i trzustki

W porównaniu z 2006 r., który był jak dotąd rekordowym jeśli chodzi o liczbę wykonanych kombinowanych przeszczepów nerki i trzustki (głównie za sprawą aktywności zespołu ze Szpitala MSWiA w Warszawie, gdzie w 2006 r. wykonano 16 tego typu zabiegów). – w 2007 r. liczba takich operacji była łącznie o 15 mniejsza i wynosiła 21 (Tabela 15).

Tabela 15. Jednoczasowe przeszczepianie trzustki i nerki 2000–2007.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Warszawa CSK AM	8	9	7	7	7	14	9	8
Warszawa SDJ	6	7	5	7	4	1	4	0
Katowice AM	-	-	-	-	4	6	7	8
Szczecin PSK 2	-	1	-	-	-	1	-	0
Warszawa MSWiA	-	-	-	-	-	-	16	5
Razem	14	17	12	14	15	22	36	21

Przeszczepianie wątroby

Liczba przeszczepień wątroby od zmarłych dawców w 2007r. wyniosła 178 (w roku 2006 – 180, w 2005 – 199 zabiegów). Zmalała do 18 (20 w 2006 r.) liczba przeszczepień części wątroby od żywych dawców. Łączna liczba transplantacji wątroby w 2007 r. wyniosła 196. Zwiększyła się liczba przeszczepień wykonanych przez zespół Szpitala Wojewódzkiego w Szczecinie z 22 w 2006 r. do 44 w 2007 r. (Tabela 16).

Tabela 16. Przeszczepianie wątroby w latach 2000–2007.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007		
	Razem	Razem	Razem	Razem	Razem	Razem		CD	LD	Razem
Warszawa CSK AM	32	49	62	71	91	102	92	75	-	75
Warszawa SDJ	5	15	23	26	32	39	38	30	-	30
Warszawa CZD	29	40	40	41	43	36	39	16	18	34
Szczecin Woj.	1	9	11	15	23	26	22	44	-	44
WrocławAM	3	3	3	5	6	5	-	-	-	-
Katowice AM	-	-	-	-	-	4	9	13	-	13
Szczecin PSK 1	-	2	7	10	4	-	-	-	-	-
Szczecin PSK 2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ogółem	73	118	146	168	199	212	200	178	18	196

Przeszczepianie serca

W roku 2007, w 5 ośrodkach kardiologicznych wykonano 64 zabiegi przeszczepienia serca, o 31 zabiegów mniej niż w roku 2006. Ośrodki przeszczepiające serce w Krakowie i w Zabrzu wykonały identyczną liczbę przeszczepień co w 2006 r., w Instytucie Kardiologii w Aninie wykonano o jeden zabieg więcej. Natomiast ośrodek ze szpitala MSWiA w Warszawie wykonał tylko dwa zabiegi przeszczepienia serca w porównaniu z 35 zabiegami w 2006 r. W maju 2007 po raz pierwszy wykonano zabieg przeszczepienia serca w Szpitalu AM w Gdańsku. (Tabela 17).

Tabela 17. Przeszczepianie serca w latach 2000–2007.

Ośrodek	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Kraków	43	27	18	17	19	13	10	10
Zabrze	55	45	43	51	41	39	29	29
Warszawa Anin - Instytut Kardiologii	-	31	30	32	23	21	21	22
Warszawa MSWiA	31	25	18	21	21	22	35	2
Gdańsk AM	-	-	-	-	-	-	-	1
OGÓŁEM	129	128	109	121	104	95	95	64

Przeszczepianie płuc

Zespół z Zabrze, jako jedyny w kraju realizuje program leczenia przeszczepieniem płuc. W 2007 r. wykonano siedem przeszczepień płuca. W jednym przypadku przeszczepiono płuca pobrane od zmarłego dawcy dwóm biorcom. (Tabela 18).

Tabela 18. Przeszczepianie płuc (serca/płuca) w latach 2001–2007.

		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Zabrze	Płuco(-a)	-	-	1	1	3	6	7
	Serce/płuco	1	1	-	1	-	1	-
Warszawa Anin Inst. Kardiol.	Płuco(-a)	-	-	-	-	-	-	-
	Serce/płuco	-	1	1	-	-	-	-
OGÓŁEM	Płuco(-a)	-	-	1	1	3	6	7
	Serce/płuco	1	2	1	1	-	1	-

Przeszczepianie narządów od osób żywych

W 2007 r. liczba przeszczepów nerek pobranych od żywych dawców wyniosła 22. Najwięcej, 10 przeszczepień nerki od żywego dawcy wykonano w CZD (nerki pobierane w Szpitalu Dzieciątka Jezus w Warszawie). Z kolei liczba przeszczepień fragmentów wątroby w CZD pobranych od żywych dawców wyniosła 18 (pobrania dokonane w CSK AM w Warszawie); Tabela 19.

Tabela 19. Przeszczepianie nerek i wątroby pochodzących od żywych dawców w latach 2000–2007

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nerki	32	36	25	44	22	29	18	22
Wątroby	10	15	13	12	18	13	20	18
RAZEM	42	51	38	56	40	42	38	40

Ogółem w 2007 r., w Polsce 943 narządy pochodzące ze zwłok i 40 pochodzących od osób żywych przeszczepiono 958 biorcom, liczba wszystkich biorców była o 299 mniejsza niż w 2006 r. (Tabela 20).

Tabela 20. Liczba przeszczepionych narządów i liczba biorców w latach 2003-2007

	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba przeszczepionych narządów (CD + LD)	1350 (1294 + 56)	1404 (1364 + 40)	1425 (1383 + 42)	1296 (1258 + 38)	983 (943 + 40)
Liczba biorców	1328	1384	1398	1257	958

Krystyna Antoszkiewicz, Jarosław Czerwiński, Piotr Malanowski